

Ústav romanistiky FF JU v Českých Budějovicích

Oponentský posudek na diplomovou práci

Název práce: **Počátky výuky anglického jazyka na českých školách: dobové učebnice a výukové metody před rokem 1945**
Autorka práce: **Mgr. Jiří Trubka**
Vedoucí práce: **Mgr. Alena Prošková, Ph.D.**

Předkládaná diplomová práce se věnuje výuce angličtiny na českých školách v období od vzniku samostatného státu do roku 1945, s přesahem před toto období i po něm, tj. během tří poválečných let. Postulovaným cílem je podle autorových slov „zmapování vývoje výuky angličtiny od jejího vstupu do veřejných škol až do roku 1948“ (str. 7), přičemž hlavní pozornost je zaměřena na analýzu učebnic používaných v daném období.

Opřen o širokou současnou bibliografii, kterou vhodně doplňují dobová díla, autor pro dosažení svého cíle nejprve uvádí do historického kontextu, který přináší zajímavé informace o době před rokem 1918, mezi nimiž nechybí recepce anglické literatury a počátky výuky anglického jazyka na našem území. Následuje zajímavá kapitola přibližující výuku na různých typech škol i reformní pokusy o sjednocení školského systému, rozdělená na školství střední obecné (2.1.1) a na školství odborné (2.2), na jejichž konci autor konstatuje, že angličtina jako živý jazyk byla součástí kurikula veřejných škol hlavně na německých školách, v českých školách se jednalo zejména o obchodní školy a reálná a reformní reálná gymnázia; pro odborné školství pak autor shrnuje, že největšího prostoru se angličtině dostalo na obchodních školách, přičemž ostatní typy škol vyučovaly z živých jazyků pouze němčinu. Tento oddíl je uzavřen krátkou kapitolou o vybraných autorech učebnic v období 1918-1939, za níž následují oddíly věnované školství v posledních dvou období, tedy 1939-1945 a 1945-1948. Řazení těchto velkých kapitol je logické, sleduje základní historické etapy, ačkoliv lze polemizovat jak o neproporčnosti prostoru věnovaného jednotlivým etapám tak i o nevyvážené míře podrobnosti v těchto třech oddílech.

Struktura práce je postavena na logickém požadavku: kombinovat sociokulturní kontext a užívané dobové metody výuky (str. 7). Proto další kapitola již otevírá téma výukových metod a představuje tak logické přemostění od historického úvodu k samotnému předmětu analýzy. Zde oceňuji, že se autor soustředil pouze na ty výukové metody, které jsou pro dané období relevantní.

Poslední oddíl uzavírající teoretickou část se věnuje učebnicím, jejich funkci, typologii a možným způsobům a metodám jejich analýzy. Autor se zde opírá o relevantní současnou literaturu a přináší vcelku výstižné shrnutí důležitých aspektů. Tento oddíl vidím jako stěžejní z hlediska autorovy vlastní analýzy učebnic.

Analytická část sestává z analýzy vybraných učebnic. Oceňuji autorovu rešerši dobových učebnic, která je zařazena do příloh, samotnou volbu konkrétních publikací pro analýzu i pracnou fotodokumentaci (*ad marginem*: snímky jsou téměř nečitelné a nelze je tak využít pro další zpracování). Analýza spočívá v popisu učebnice, zejména jejího obsahu, který je dělen na slovní zásobu, mluvnici, výslovnost a pravopis. Rovněž oceňuji důkladné prostudování jednotlivých učebnic.

Práce Jiřího Trubky v podobě, jak byla předložena k obhajobě, má svůj velký potenciál v tom, že slouží jako důkladná rešerše pro metodologicky vhodně vybudovanou analýzu. Samotná analýza je shrnuta v analytické části, rozdělené podle sledovaných období, kde se autor zároveň snaží odpovědět na předem stanovené výzkumné otázky.

K předložené práci mám několik připomínek. V první řadě musím konstatovat, že předkládaná práce má určité nedostatky v rovině jazykové-redakční, v textu zůstávají překlepy, chyby v interpunkci. Autorovi se ne vždy daří sjednotit způsob uvádění zdrojů, kdy se střídají plné reference pod čarou se zkrácenými referencemi v textu – většine z nich pak chybí údaj roku publikace.

Co se týče analýzy učebnic, která bezpochyby patří k nejpřínosnějším částem textu, postrádám hlubší rozbor a z něj vyplývající závěry; ty prezentované autorem působí poněkud povrchně, což (a je to ke škodě) neodpovídají míře podrobnosti, se kterou jsou jednotlivé učebnice i historický kontext zpracovány.

Závěr: Práce Mgr. Jiřího Trubky je zajímavým příspěvkem analýze historických učebnic, v němž autor na jednu stranu dokázal posbírat velké množství materiálu, na druhou stranu se mu ne zcela podařilo získaný materiál vytěžit a syntetizovat. Nicméně i přes výše uvedené připomínky se domnívám, že Mgr. Jiří Trubka prokázal základní schopnost zpracování materiálu a vyvození určitých závěrů. Proto s plnou zodpovědností tuto práci **doporučuji k obhajobě** a předběžně ji hodnotím známkou **dobře**.

V Českých Budějovicích, 23. srpna 2021.

.....
doc. Mgr. Miroslava Aurová, Ph.D.